

НА ЛАГАТА И СЕ КРАТКИ НОЗЕТЕ

НА ЛАГАТА И СЕ КРАТКИ НОЗЕТЕ

Деновиве се изнаслушавме лелеци и плачови од Синдикатот на културата на Република Македонија (СКРМ) кои што, како што велат тие, биле изложани од министерството за култура, а во врска со нивелација на платите во културата.

Премногу наивно од СКРМ, а и од сите оние кои поверувале во дилот помеѓу министерството за култура и “нивниот социјален партнер” – СКРМ, дека со мартовска плата ќе има нивелација на платите во установите од културата. Наивно, аматерски и со голема доза на потценување на вработените во културата е оваа лажна информација пласирана во јавноста на крајот на минатата година, а во интерес на двете споменати институции, секој од свој интерес за поентирање во дадената ситуација.

Ќе изнесеме неколку факти кои го поткрепуваат нашето тврдење, за кои што објавивме статус и став на СОНК околу оваа проблематика уште на 26 декември 2018 година со наслов **“Трагикомична претстава по сценарио , режија и главни улоги на министерството за култура и СКРМ”**, што изворно може да се прочита на нашата страница [тука](#).

Со таа објава дури не беше спомнато ниту дека доаѓа и период на избори, период каде што согласно изборниот законик не е возможно зголемување на платите во јавниот сектор. Но и покрај тој силен факт, двете институции до пред некој ден беа убедени во сопствените лаги. Едните дека ќе направат добро дело и конечно нешто ќе направат за вработените во културата, а другите дека заради нив ќе се нивелираат (зголемат) платите на дел од вработените во културата.

Едните ќе си купат социјален мир и одбегнување на реалноста, а другите ќе станат “херои во културата” и со такви евтини лаги и манипулации ќе зграбат што поголем број на членови, кои патем речено, секојдневно со лаги се обидуваат да зачленат

членови на сметка на отчленување од СОНК.

Впрочем, СКРМ не престанува да лаже заради сопствени интереси дека е единствениот синдикат за култура кој што се грижи за вработените во културата, а особено за уметниците, дека е заслужен за договорот за нивелација на платите, за изготвување на нов колективен договор во културата, закон за култура.....и што уште не, само да дојде до што повеќе членови, повеќе членарина, повеќе лични интереси на поединци.

Логична последица на се ова е прашањето, како сега раководството на СКРМ ќе му објасни на своето членство, зошто нема нивелација и зголемување на платите во март?! Зарем ќе се правдаат дека не знаеле за изборниот законик?! Или, ќе сметаат за доволно дека со една блага, неубедлива реакција, па и со срамежлива закана дека ќе немаат разбирање за нивните изговори, а и нема да имаат ниту грам толеранција, ниту минута доцнење.....

Дали е доволно ова за работниците во културата???

Впрочем, ова е проблем на СКРМ, и според народната поговорка “како ќе си посееш, така ќе си жнееш” !

Нашата цел со објавување на овој текст е да ја изнесеме вистината во јавноста, а особено кај културните работници, дека со лаги и манипулации не може да се дојде до успех, кој што Впрочем, сите го посакуваме.

Вистината е една и единствена, а тоа е дека СОНК долг период работеше со министерството за култура за изедначување (нивелација) на платите согласно колективниот договор, кој што беше изработен и поминат на јавна расправа во синдикалните организации од културата. Единствен проблем беше примената односно, СОНК не сакаше да го потпише тој договор додека не се обезбедат средства за реализација.

Се другото е лага и манипулација со културните работници, на сопствена штета на дејноста, а во интерес на поединци.

И на крајот, не заборавајте дека СОНК континуирано преку средствата за јавно информирање и особено преку организирање на јавни протести го искажува незадоволството на членовите од културата за хаосот во однос на плати, надоместоци на плати, работни услови, кариерен развој и други проблеми што ги имаат вработените во оваа дејност.

СОВЕТОТ НА СОНК ДОНЕСЕ ЗАКЛУЧОЦИ ЗА РЕФОРМИТЕ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО И КАРИЕРНИОТ РАЗВОЈ

ОДРЖАНА 24-ТА СЕДНИЦА НА СОВЕТОТ НА СОНК

На 12-01-2021 година Советот на СОНК, во проширен состав, on-line ја одржа својата 24-та редовна седница, на која што беа разгледани повеќе прашања за актуелни состојби во детските градинки, основното, средното, високото образование и наука, како и културата.

Како дел од активностите на СОНК, кои беа предмет на расправа во синдикалните организации на СОНК во основните училишта, секако и како една од актуелните теми беше Нацрт-Концептот за реформи во основното образование. Советот на СОНК, по опширната расправа темелејќи ја на доставените записници од синдикалните организации, констатира дека СОНК ја поздравува иницијативата за реформирање на образованието и смета дека истата е неопходна, но избрзана, без создавање на неопходни услови за непречено одвивање на истата, без претходно отстранување на слабостите за нејзино успешно реализирање и со многу neodговорени прашања и детали во самиот документ Нацрт-

Концепт за реформи во основното образование.

Од погоре наведените причини, Советот на СОНК донесе заклучок, во интерес на поуспешно реформирање на основното образование, дека треба оваа иницијатива да се одложи или да се спроведат пилот училишта во кои би се отпочнала истата и врз основа на резултатите во тие училишта да се детектираат и отстранат евентуалните слабости, да се констатираат добрите страни, а потоа да се преземат чекори за спроведување на реформите.

На оваа седница Советот на СОНК го отвори и прашањето околу веќе објавениот јавен повик за кариерен развој на наставниците во основно образование, поточно за наставници ментори. И по однос на ова прашање, членовите на Советот на СОНК го поздравуваат овој чекор на МОН, што впрочем е и заложба на СОНК уште со потпишаните колективни договори во кои се предвидени напредувања на наставниот кадар, но смета дека е избрзан чекор, без доволен временски период за аплицирање, дискриминаторски во однос на наставниците во средното образование. Исто така, спротивен на Правилникот за начинот на формирање на комисиите и нивниот број, проценување на пристигнатите апликации и документација на наставниците за стекнување на звањето наставник-ментор и наставник-советник, бодирањето на кандидатите, ранг листата, како и начинот на работењето на комисиите.

Советот на СОНК, по однос на овие две многу важни прашања, донесе заклучок дека истите треба да се преточат во документ, кој ќе биде доставен до министерот за образование, а во исто време да се побара и работна средба, на која ќе се пренесат ставовите на СОНК.

Дел од членовите на Советот го отворија и прашањето за зголемување на работното време на воспитувачите и негувателите во некои градинки односно работно време во група со деца. Заклучокот беше дека треба што поскоро да се искористат правните механизми за одбрана на правата на работниците.

Советот на СОНК беше информиран од страна на претседателот дека Колективниот договор за високо образование и наука е во завршна фаза на изработка и се очекува истиот да биде потпишан во најскоро време.

Заклучоците кои се испратени до МОН може да ги погледнете [тука](#).

ПРВИОТ ЧОВЕК НА ЕВРОПСКАТА КОНФЕДЕРАЦИЈА НА СИНДИКАТИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ СО ПОДДРШКА ЗА ШТРАЈКОТ НА СОНК

Писмо со поддршка за штрајкот на СОНК пристигна од г-ѓа Сузан Флокен, првиот човек на Европската конфедерација на синдикати за образование (ETUCE), од името на 11 милиони европски членови на синдикати за образование.

ETUCE континуирано ќе го следи штрајкот со активности за почитување на меѓународните конвенции и препораките на Меѓународната организација на трудот.

Писмото за поддршка го пренесуваме во [целост](#):

Education International
Internationale de l'Éducation
Internacional de la Educación
BildungsInternationale

ETUCE – European Trade Union Committee for Education
Education International - European Region

President
LARY FIANNGAM

Vice Presidents
GARY CORRIE LEB
Andreas KILLER
Tatyana KRYVAKHINA
Dennis LAMIG
Dimitris STAMAKIS

Treasurer
GARY BOWEN
European Director
Susan FLOCKEN

ETUCE-CSEE
Boulevard de la Woluwe 62
1200 Brussels 1180 Belgium
info@etuce.org
+32 2 739 96 96

Brussels, 5 April 2022
Internal Reference: 21/04/20224

TO: Jakim Nedelkov, President of SONK

Solidarity with the ETUCE member organisation SONK in the Republic of North Macedonia

Dear President of SONK,

The European Trade Union Committee for Education (ETUCE) represents 127 education trade unions i.e. 11 million teachers in all countries of Europe. ETUCE is the Social Partner in education of the European Federation of Education Employers (EFEE) at EU level and a European Trade Union Federation within ETUC, the European Trade Union Confederation. ETUCE is the European Region of Education International (EI), the global federation of education trade unions.

With this letter, ETUCE reaffirms its strong solidarity with its member organisation, the Autonomous Trade Union for Education, Science and Culture (SONK) of the Republic of North Macedonia for the strike organised on 11 April 2022.

According to SONK, following the non-fulfilment of the requirements by SONK for the salary adjustment with the increase of the minimum salary at the national level as well as the unproductive negotiations with the Government and the insufficient level of cooperation with the relevant ministries, the protest action is inevitable.

ETUCE, representing 127 education trade unions in Europe, stands with SONK and its affiliates in the Republic of North Macedonia. We insist on the importance of resuming the negotiations between the Government and SONK to avoid the general strike of next Monday. Teachers in North Macedonian schools have been tirelessly ensuring a continuous service during the tough times of the pandemic and have experienced a deterioration of their working conditions due to these circumstances.

ETUCE believes that these negotiations are the best opportunity for the Ministry of Education to appropriately recognise and value the role and the efforts of schoolteachers. We continue closely monitoring the situation and support SONK and

its members in their fight for effective and immediate implementation of the social dialogue outcomes in the Republic of North Macedonia.

Yours sincerely,

Susan Flocken
ETUCE European Director

Младинскиот центар за култура од Целје – домаќин на партнерите на проектот YouWell

Во рамките на Erasmus+ проектот (2022-1-BG01-KA220-SCH-000085901): Sustaining Young Teachers' Wellbeing at School – YouWell, кој е финансиран од Европската унија, на 12.09 и 13.09.2023 година, во Целје, Словенија се одржа вториот работен состанок на сите партнери учесници во проектот.

Домаќин на состанокот беше Младинскиот центар за култура од Целје – Република Словенија, а освен СОНК, присутни беа и Синдикатот за образование од Република Бугарија – Поткрепа, Тренинг центарот за обука од Брисел – Белгија и Националното училиште за менаџмент од Софија – Република Бугарија.

На работниот состанок беа презентирани фазите на проектот, односно главните активности и конкретните чекори што беа преземени за реализација на проектот во изминатите 6 месеци.

Главен акцент беше ставен на Обуката “Mentoring through coaching”, која се одржа во Софија, Бугарија, во периодот од 7 до 11 јули 2023 година. Од страна на сите партнери беше искажано задоволство во однос на успешно завршената обука на 15 наставници – едукатори од Македонија, Бугарија и Словенија.

Исто така, на состанокот беа дискутирани идните чекори за реализација на обуката, каде што овие наставници – едукатори, од 1.10.2023 година, треба да започнат со работа во своите земји, со своите колеги и да продолжат по една нова патека на менторство која се открива пред нив.

На крајот од дискусијата, партнерите – учесници во проектот, договорија следниот состанок да биде во почетокот на месец декември, во Брисел, на кој ќе бидат презентирани резултатите од досегашната работа на наставниците – едукатори.

С О О П Ш Т Е Н И Е

СОВЕТОТ НА СОНК ЕДНОГЛАСНО ОДЛУЧИ ДА СЕ ОРГАНИЗИРААТ ЈАВНИ ПРОТЕСТИ

Советот на Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Р. Македонија (СОНК), на редовната седница одржана на 01-02-2015 год. едногласно ги донесе следниве

З А К Л У Ч О Ц И

1. Напорите на Советот на СОНК, согласно законите на Р. Македонија и меѓународните конвенции, низ социјален дијалог со социјалните партнери за да се изнајде заедничко решение по барањата на СОНК, кои се причина за Генералниот штрајк и понатаму не резултираат, поради неприфатливиот и неаргументиран однос и основ на ресорните министерства

Согласно ваквите непроменети состојби Советот заклучи: – Генералниот штрајк да продолжи со одржување и во наредниот период.

1. Со цел да се упати нова и поенергична легитимна порака до социјалните партнери, Советот одлучи на 04-02-2015 год. (среда) во општините кои ги опфаќаат регионалните одбори на СОНК, да се организираат јавни протести, преку кои дополнително ќе се манифестира одлучноста на членството на СОНК да истрае во легитимната борба за остварување на своите барања.

Советот им препорачува на регионалните одбори на СОНК да им овозможат учество на јавните протести на сите полнолетни граѓани, кои ќе изразат лична поддршка на барањата на просветните и културните работници, членови на СОНК.

Советот ги задолжува регионалните одбори на СОНК да ги превземат сите неопходни подготовки за организирање и одржување на мирни и достоинствени протести.

1. Доколку ресорните министерства и Владата на Р.Македонија не пристапат кон одговорен социјален дијалог со раководството на СОНК за договарање на взаемно прифатливи решенија по барањата, најдоцна до 04-02-2015 год., во тој случај Советот на СОНК заклучи да се организира – **Централен протест** пред ресорните министерства и Владата на Р. Македонија на 06-02-2015 год (петок), со учество на сите членови на СОНК кои ја поддржуваат Одлуката за штрајк, како и сите полнолетни граѓани кои изразуваат поддршка на легитимните барања на СОНК.

1. Советот и на оваа седница ја потврди целосната подготвеност за максимално коректен и конструктивен однос и подготвеност за социјален дијалог со ресорните министерства, со застапување на легитимните интереси на членството, изразени преку непосредно изјаснување на истите.

1. Овие Заклучоци влегуваат во сила со денот на нивното усвојување.

Претседател
Јаким Неделков

СОНК на своите членови и пријатели синдикалци им ја честита претстојната 2020 година и им посакува добро здравје, многу среќа, успех и благосостојба

Од 1 јануари СОНК со ново раководство

Советот на СОНК, на својата последна седница, ги утврди имињата на новоизбраните претседатели на Регионални одбори, кои својата функција ја преземаат од 1 јануари 2022 година. Со ова, завршуваат изборите на сите нивоа во СОНК онака како што беше и планирано, до крајот на оваа година.

На оваа седница Советот расправаше и за актуелните состојби во основното и средното образование, односно за процесот на

преговарање и утврдување на текстови за измени и дополнување на Колективни договори за основно и средно образование. Презентирано беше дека текстовите во најголем дел се усогласени со МОН, но заради познатите политички случувања преговорите во моментот се прекинати.

Советот на СОНК донесе заклучок во наредниот период да се продолжи со барањето за потпишување на Колективните договори и да се отпочне со усогласување на минималната плата според истите. Ова барање важи и за МТСП, со што би се усогласиле и платите на вработените во детските градинки.

ТУРИСТИЧКИТЕ АРАНЖМАНИ НА Т.А.СКАУТ ОТСЕГА И ВО СИНДИКАЛНАТА ПОНУДА НА СОНК

Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК и Туристичката агенција СКАУТ потпишаа Договор за деловна соработка.

Со овој договор, на членовите на СОНК им се овозможува купопродажба на туристички услуги од асортиманот на Т.А. СКАУТ, по повластени цени, на одложено плаќање, без камата, преку задршка од плата.

Повеќе детали околу актуелните понуди на Т.А.Скаут можете да погледнете на следниот [линк](#).

НАСЛОВ СО ПОВОД

КОЛЕКТИВНИТЕ ДОГОВОРИ ШТО ГИ ИМА ПОТПИШАНО СОНК, ВАЖАТ ИСКЛУЧИВО ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА СОНК

Одржувањето на едукативните семинари со членовите на регионалните одбори на СОНК, во предходните два викенда беа со регионалните одбори на СОНК од Битола, Гази Баба, Струга и Охрид. И на овие четири регионални одбори, се повтори тоа што беше одлика и на предходните регионални одбори – без малку, целосно учество на членовите на регионалните одбори (претседатели и евентуално секретари, како замена за претседатели кои оправдано биле спречени), недвосмислен интерес за излагањата по темите од страна на претставниците од највисокото раководство на СОНК и што е посебно значајно за сите досегашни региони – неподеленото мислење од потребата и користа за ваквите едукативни семинари.

Досегашниот впечаток на раководството на СОНК е дека поголемиот дел од членовите на регионалните одбори, не се доволно упатени во содржината на документите на СОНК, а тука се мисли на Статутот на СОНК, Програмата на СОНК и посебно за поединечните колективни договори по дејности. Ваквиот заклучок, раководството го изведува од фактот, што во вториот дел од семинарот, кој всушност е работно – разговорен, со очекувања за давање на предлози, мислења, иницијативи, одредени состојби за некои синдикални организации, кои се за одбележување и кои се позитивни, а зошто да се крие ги има и негативни, бројот на учесници во овој дел е под очекувањата на овие семинари.

Благо речено, неприфатливо е дека, еден голем дел на членови

на регионални одбори (ова важи за сите досега одржани регионални одбори), со изненадување да го слушнат непобитниот аргумент, дека потпишаните колективни договори на СОНК, кои се во важност и се применуваат – **ВАЖАТ ИСКЛУЧИВО САМО ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА СОНК!** Нека ни биде простено на тежината на зборот што ќе го кажеме – **Б О Л И** оваа реалност, кога ќе слушнете прашање и одобрување од најголемиот дел од другите присутни – **Зошто да членуваме во СОНК, кога ги користат истите права и тие што не се членови на СОНК ???!!!**

СОНК е единствениот Синдикат, не само во нашата држава, туку и пошироко во Регионот, кој успеал со соодветниот социјален партнер, за секој од потпишаните колективни договори, да го вгради ова решение, кое има сила на Закон, а со правен јазик кажано, дури и повисоко од Закон, затоа што утврдува поголеми права, кои со Закон се утврдени.

Непознавањето на оваа толку важна одредба од нашите колективни договори, сигурно дека досега голем дел од нашите членови имаат изгубено права кои требало да ги користат, а исто така и на целиот наш Синдикат, му има нанесено огромна штета.

На крајот, ќе го споменеме и сеуште од поедини членови од регионални одбори, поставувањето на прашањето за плаќањето на надоместокот за превоз на наставниците и често пати со обвинувања до раководството на СОНК, дека не успеале да го одбранат ова право, што не постои со самиот системски премин на финансирање од нето во бруто плата. Тоа е решение на ниво на држава и станува збор за систем и никој не можел поинаку да бара издвојување, меѓутоа раководството на СОНК сите овие години од 2009, па се до денес, во договор со раководствата на општините и со посретство на Министерството за образование и наука, во најголемиот број на општини го имаат решено на различни начини, но во секој случај со обезбедување на бесплатен превоз на наставниците, а никако со добивање на паричен надоместок, бидејќи тоа би претставувало кривично дело.

И сосема на крај, општа оценка за досега одржаните едукативни семинари, во четиринаесет регионални одбори на СОНК е во секој случај многу позитивна, а слабостите кои испливаа, а за некои од нив се обидовме да проговориме и во овој текст, раководството преку Советот на СОНК, ќе направи анализа и очекувано е да биде донесен документ, за надминување на овие состојби.

РАБОТНА СРЕДБА СО МИНИСТЕРОТ ЗА КУЛТУРА

Денес, највисокото раководство на СОНК оствари работна средба со министерот за култура и неговите најблиски соработници, на која што беше расправано за повеќе прашања во интерес на културните работници. Особено беше подвлечено прашањето на ниските плати во дејноста култура, финансирање со Колективниот договор за култура како и негова имплементација.

Охрабрува фактот што министерот во потполност ги прифаќа нашите аргументи за наведените состојби во културата, како и искажаните негови ставови дека во наредниот период ќе направи максимални заложби за заокружување на веќе започнати процеси и дека во духот на социјалниот дијалог и партнерство ќе се дојде до прифатливи решенија и за СОНК и за Министерството за култура.